

Informatīvais ziņojums par Eiropas Savienības fondu investīciju ieviešanas statusu (ikmēneša ziņojums)

Finanšu ministrijas (turpmāk – FM) ziņojumā¹ ir informācija par Kohēzijas politikas Eiropas Savienības (turpmāk – ES) fondu aktualitātēm 2020. gada **decembrī** – 2021. gada **janvārī**. Ziņojuma beigās **ilustratīvs kopsavilkums**.

Neskatoties uz Covid - 19 radītajiem izaicinājumiem, turpinoties aktīvam projektu īstenošanas periodam, **ES fondu maksājumi projektu īstenojamiem 2020. gadā** saglabājās iepriekšējo gadu līmenī: **601,1 milj. euro** (t.sk. decembrī – 55,5 milj. euro), izpildot gada prognozi (536,7 milj. euro) par 112 %. Vislielākie ieguldījumi 2020. gadā veikti vides aizsardzības un reģionālās attīstības (123,1 milj. euro), transporta (92,3 milj. euro) un izglītības (91,9 milj. euro) jomās.

Kopumā līdz **2021. gada 20. janvārim projektu īstenojamiem izmaksāti 2,4 mljrd. euro** jeb 55 % no pieejamā 2014. – 2020. gada plānošanas perioda ES fondu finansējuma 4,4 mljrd. euro. Savukārt par pārbaudītiem izdevumiem projektos iesniegti **atmaksas pieteikumi Eiropas Komisijā** (turpmāk – EK) jau par **2,3 mljrd. euro** (t.sk. 2020. gada decembrī – 77,4 milj. euro).

Kopējā 2020. gada projektu maksājumu pieprasījumu iesniegšanas plāna izpilde ir 98 %, savukārt individuālo projektu līmenī sniegums ir dažāds – ir gan izpilde virs plānotā, gan projekti ar negatīvām nobīdēm no plānotā. Šo plānu izpildes vērtējuma rezultāti, priekšlikumi turpmākai rīcībai², kā arī investīciju prognozes 2021. gadam tiks iekļautas FM pusgada informatīvajā ziņojumā par ES fondu investīciju aktualitātēm, kas iesniedzams Ministru kabinetā (turpmāk – MK) līdz 2021. gada 1. martam.

Lai **mazinātu Covid - 19 izraisītās krīzes ietekmi**, MK 2020. gadā pieņēma virkni lēmumu par ES fondu finansējuma pārstrukturēšanu (*tai skaitā pārplānojot investīciju tvērumu saturiski esošā finansējuma ietvaros, atsevišķos pasākumos nepiešķirot papildu finansējumu*) un papildu valsts budžeta virssaistībām ES fondu 2014. – 2020. gada plānošanas perioda darbības

¹ Atbilstoši MK 2015. gada 10. marta sēdes protokola Nr. 14 27. § 11. punktam katru mēnesi FM jāiesniedz MK bez saskaņošanas informāciju par ES fondu ieviešanas plānu izpildi. Ziņojums tiek publiskots arī <http://www.esfondi.lv> sadaļā - Materiāli un ziņojumi → Ziņojumi Ministru kabinetam: <http://www.esfondi.lv/zinojumi-Ministru-kabinetam>.

² Detāla investīciju progresa un plānu izpildes informācija, t.sk. projektu līmenī pieejama sadaļās ES fondi 2014 - 2020 → Ieviešana → Ieviešanas progress / Ieviešanas plāni un to izpilde: <https://www.esfondi.lv/2020.gads>. Daļai projektu kavējumi, iespējams, saistīti ar Covid - 19 izplatības negatīvo ietekmi - nepārvaramas varas apstākļi, kas pamato izņēmumus finanšu disciplīnas ietvaros atbilstoši [MK 2020. gada 31. marta sēdes protokolam Nr.20 § 41](#).

programmas “Izaugsme un nodarbinātība” ietvaros (**kopā 640,1 milj. euro**)³. Lielākā daļa no investīcijām plānota īstenošanai arī turpmākajos gados – līdz pat 2023. gada beigām. Kopumā līdz 2021. gada 20. janvārim par 133,6 milj. euro jau ir uzsāktas projektu atlases vai jau noslēgti projektu līgumi (vai esošo līgumu grozījumi), kā arī 9,6 milj. euro izmaksāti atbalstam bezdarbniekiem (izglītībai, pārkvalifikācijai), sociālās palīdzības jomā, mācību pielāgošanai attālinātam režīmam, t.sk. pedagogiem, uzņēmēju starptautiskās konkurences uzlabošanai un vietējā tūrisma veicināšanai. **Par 214,5 milj. euro vēl nepieciešami MK vai EK lēmumi par konkrētajām investīciju jomām** un to ieviešanas nosacījumiem (detalizēta informācija sniegta šī ziņojuma 1. pielikumā):

- **195,7 milj. euro transporta** jomai Satiksmes ministrijas (turpmāk – SM) atbildībā, t.sk.: (1) **109 milj. euro** no pārtrauktā dzelzceļa elektrifikācijas projekta nesadalītais ES fondu finansējums⁴ – nepieciešamos darbības programmas “Izaugsme un nodarbinātība” grozījumus indikatīvi 2021. gada otrajā ceturksnī plānots iesniegt MK apstiprināšanai kopā ar REACT-EU finansējuma izmantošanas priekšlikumu un pēc tam secīgi EK lēmumam. (2) 2021. gada pirmajā ceturksnī SM plāno iesniegt valdībā apstiprināšanai MK noteikumu projektu par investīcijām dzelzceļa infrastruktūras attīstībai (**86,6 milj. euro**), kad tiks atrisināts jautājums par nacionālā līdzfinansējuma avotu.
- **18,9 milj. euro pētniecības un augstākās izglītības** jomā Izglītības un zinātnes ministrijas (turpmāk – IZM) atbildībā, t.sk.: (1) 2021. gada pirmajā ceturksnī IZM plāno iesniegt valdībā apstiprināšanai MK noteikumu projektu par investīcijām praktiskas ievirzes pētījumiem (**11 milj. euro**). (2) 2021. gada otrajā ceturksnī IZM plāno iesniegt valdībā apstiprināšanai MK noteikumu projektu par investīcijām efektīvas pārvaldības nodrošināšanai augstskolās (**7,9 milj. euro**).

FM plāno 2021. gada otrajā ceturksnī iesniegt MK apstiprināšanai ES fondu 2014. – 2020. gada plānošanas perioda darbības programmas grozījumus par **REACT-EU**⁵ iespējamo ES finansējuma sadalījumu (iekļaujot arī SM investīciju priekšlikumus par nesadalītā ES fondu finansējuma 109 milj. euro izmantošanu transporta jomā).

Gatavojoties ES fondu **2021. – 2027.** gada plānošanas perioda darbības programmas uzsākšanai, turpinot 2020. gadā uzsāktās **tematiskās diskusijas** ar

³ MK 2020. gada 19. maija sēdes protokola Nr.34 33.§ 2. punkts, 2020. gada 2. jūnija sēdes protokola Nr. 38 49.§ 3.punkts un 2020. gada 11. augusta sēdes protokola Nr.47 84.§ 2. punkts. Papildu informācija: [COVID-19 \(esfondi.lv\)](https://www.esfondi.lv)

⁴ MK 2019. gada 11. oktobra sēdes protokola Nr. 47, 3.§. 11.2.apakšpunkts; MK 2020. gada 24. marta sēdes protokola Nr. 17 21.§ 3. punkts.

⁵ Latvijai paredzēts aptuveni **272 milj. euro** REACT-EU finansējums Covid - 19 krīzes radīto seku mazināšanai.

sociālajiem un sadarbības partneriem, t.sk. nozaru ekspertiem, 2021. gada 7. janvārī FM organizēja tematisko diskusiju par Finanšu instrumentu sākotnējo (tirgus nepilnību) novērtējumu un iespējamiem ieguldījumiem finanšu instrumentu veidā.⁶ Tāpat, lai sekmētu ilgtspējīgus un uz tirgus nepilnību mazināšanu mērķētus finanšu instrumentu pasākumus, t.sk. finanšu tirgus attīstību, FM vadībā turpinās diskusijas ar Ekonomikas ministriju, sabiedrību “Altum”, Latvijas Banku, Latvijas Finanšu nozares asociāciju, Latvijas Pašvaldību savienību, AS “Nasdaq Riga”, Latvijas Privātā un riska kapitāla asociāciju un Finanšu un kapitāla tirgus komisiju par kapitāla tirgus attīstības Latvijā jautājumiem. Plānošanas dokumentu apstiprināšanas un tālākais ieviešanas grafiks ir atkarīgs no saistošā EK regulējuma apstiprināšanas (sagaidāms, ka visa Kohēzijas politikas regulējuma pakotne EK varētu tikt apstiprināta 2021. gada vasaras sākumā). Lai identificētu tās investīciju jomas, kurās būtu nepieciešams uzsākt investīcijas jau 2021. gadā, FM ir aicinājusi ministrijas iesniegt konkrētus plānus un pamatotas ātrāk finansējumu investīciju vajadzības, lai varētu tālāk diskutēt un sagatavot konkrētus priekšlikumus iesniegšanai valdībai lēmuma pieņemšanai par ātrāk uzsākamām investīcijām⁷.

Vienlaikus, sekojot līdzī EK sniegtajai aktuālajai informācijai par plānoto ES fondu regulas projekta apstiprināšanu, FM ir sagatavojusi indikatīvo laika grafiku attiecībā uz nepieciešamo nacionālo horizontālo tiesību aktu izstrādes termiņiem, kas informatīvi pievienots šim ziņojumam (skatīt 2. pielikumu). Paralēli Centrālā finanšu un līgumu aģentūra pielāgo un pilnveido Kohēzijas politikas vadības informācijas sistēmu jaunā plānošanas perioda specifikai, tostarp, lai jau 2021. gadā spētu tajā ievadīt projektus, tai skaitā ātrāk uzsākamus.

Tāpat 2020. gada decembrī FM tiešsaistē organizēja tematiskās diskusijas, lai ar sociālajiem un sadarbības partneriem pārrunātu katru no sešām **Eiropas Atveseļošanas un noturības mehānisma**⁸ (turpmāk – ANM) plāna

⁶ Materiāli pieejami ES fondu uzraudzības komitejas e-portfelī: [07.01.2021_AK_sēde_\(FI\)\(esfondi.lv\)](https://ef.fondus.lv)

⁷ Līdz šim kā potenciālu ātrāk uzsākamām investīcijām valdība atbalstījusi ceļu rekonstrukcijas projektus (MK 2020. gada 24. marta protokollēmums Nr17, 21.§ “Informatīvais ziņojums “Par Kohēzijas politikas Eiropas Savienības fondu investīciju aktualitātēm (pusgada ziņojums)””, 10.p.), tomēr, ņemot vērā EK regulējuma nobīdes, FM atkārtoti aktualizē jautājumu par ministriju plāniem/ investīciju vajadzībām 2021.gadā. Būtiskākie riski/ priekšnosacījumi ātrāk uzsākamo SAM ieviešanai: nepieciešams politisks lēmums uzņemties izdevumu attiecināmības un fiskālo risku; īstenojami augstas gatavības projekti; nozares stratēģijai jābūt saskaņotai ar EK (ieguldījumu priekšnosacījumu izpilde); jābūt saprotamam, pamatotam, ar EK saskaņotam ieviešanas mehānismam.

⁸ Likuma par budžetu un finanšu vadību 19.³ pants. Sabiedrībā atpazīstams pēc saīsinājuma RRF no angļu valodas “The Recovery and Resilience Facility” Viens no EK izveidotajiem instrumentiem, lai novērstu Covid-19 pandēmijas radīto kaitējumu ekonomikā un sociālajai jomai, stimulētu Eiropas atgūšanu, kā arī aizsargātu un radītu darbavietas. Garantēti pieejamais finansējums Latvijai ir 1,65 miljardi eiro, un līdz ar to ANM plāns šobrīd tiek gatavots par šo summu. Latvijai pieejamā summa vēlāk varētu pieaugt līdz maksimālajam plāna finanšu apjomam 2,02 miljardiem (neskaitot potenciālo aizdevumu daļu), atkarībā no reālajiem ekonomikas izaugsmes dinamikas datiem 2020. un 2021. gadā. Finansējums pieejams laika periodam līdz 2026.gada vidum, izdevumu

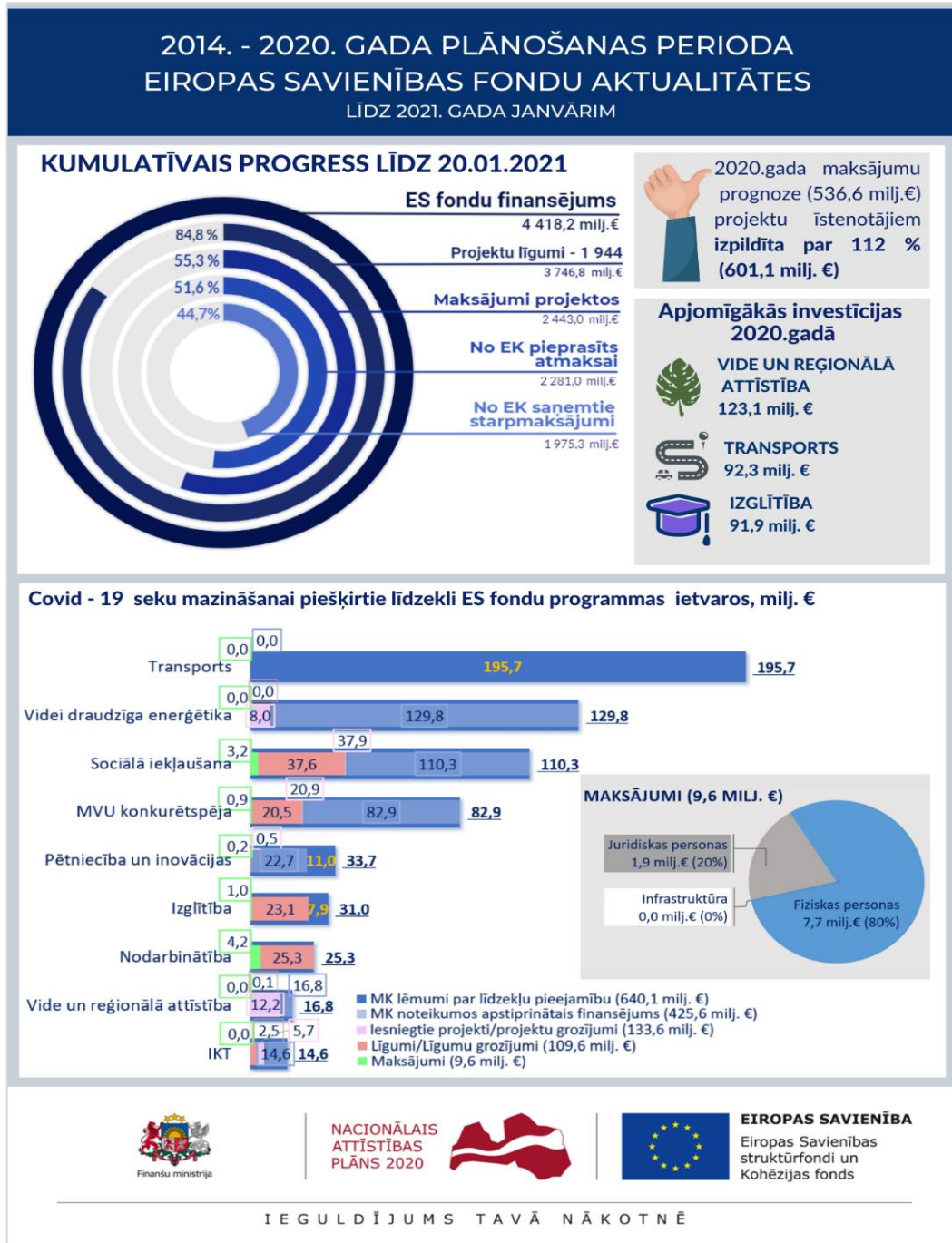
komponentēm⁹. Katrā no sešām tematiskajām diskusijām piedalījās vidēji 130 pārstāvji no nevalstiskā sektora, nozaru ministrijām un institūcijām, kā arī EK. **2021. gada 27.janvārī notika preses konference** par ANM plāna saturu un turpmākajiem soļiem, kā arī 2020. gada 29. janvārī – diskusijas ar sociālajiem partneriem Nacionālajā trīspusējā sadarbības padomē. Paralēli notiek neformālas sarunas ar EK par ANM plāna ietvaros pieteiktajiem reformu virzieniem, kas Latvijai palīdzētu pēc iespējas efektīvāk izmantot šī finansējuma iespējas. FM Latvijas ANM plāna pirmo variantu plāno iesniegt valdībā 2021. gada februāra sākumā, kā arī uzsākt oficiālu ANM plāna skaņošanas procesu ar partneriem. Paralēli plāns tiks iesniegts EK turpmākajām diskusijām par Latvijas pieteiktajiem reformu virzieniem un investīcijām. Saskaņā ar EK regulējumu oficiālajam **ANM plānam jābūt iesniegtam EK līdz 2021. gada 30. aprīlim**, lai Latvija nezaudētu šī finansējuma izmantošanas iespējas.

FM turpina aktīvi vadīt un koordinēt procesus un efektīvi pārvaldīt riskus atbilstoši kompetencei ES finansējuma piesaistei un jēgpilnai izmantošanai Latvijā. Līdz 2021. gada 1. martam FM iesniegs valdībā kārtējo pusgada ziņojumu par ES fondu investīciju progresu.

attiecināmība sākas no 2020.gada 1.februāra. Plašāk: [Eiropas Atveseļošanas un noturības mehānisms \(esfondi.lv\)](https://efondi.lv); [Recovery and Resilience Facility | European Commission \(europa.eu\)](https://recoveryandresiliencefacility.europa.eu)

⁹ Detalizēta informācija par ANM, t.sk. infografika, tematiskā diskusiju materiāli un izziņa ar atbildēm uz partneru jautājumiem ir pieejama: [ES fondu tīmekļa vietnē](#), kā arī [ES fondu uzraudzības komitejas e-portfelī](#).

Attēls "2014. – 2020. gada plānošanas perioda ES fondu aktualitātes līdz 2021. gada janvārim"

Pielikumā:

1. Covid-19 seku mazināšanai piešķirto līdzekļu progress ES fondu 2014. -2020. gada plānošanas perioda darbības programmas "Izaugsme un nodarbinātība" ietvaros uz 1 lp.
2. Indikatīvais ES fondu 2021.-2027. gada plānošanas perioda normatīvo aktu izstrādes laika grafiks uz 1 lp.

Finanšu ministrs

J. Reirs

Jirgensone 67095599

liva.jirgensone@fm.gov.lv

FMzin_Ikmenesa_ES fondi_27012021